

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124 :-

Anunțurile se pri-
mesc după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M A N E S C

Abonament :

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Instinctul național

După încheierea războiului mondial, românismul, a intrat într'un nou ipostas, din punctul de vedere al conduitei sale în concertul statelor europene.

Până în 1916, vechiul regat, trăise sub scutul unei ideologii politice, care avea o năzuință bine determinată: *dezrobirea fraților de sub dominațiunile streine*. Iar Ardealul avea aceeași țintă: *scuturarea jugului maghiar și alipirea la patria de baștină*.

Războiul încheiat prin victoria aliaților a adus traducerea în fapt a ambelor dorinți. Căci după 1918, am intrat ca stat *aproape* între hotarele noastre etnice.

Abia dela Unirea integrală, românismul a intrat în faza naționalismului real.

Astăzi avem între granițele noastre o mulțime de elemente eterogene și ale căror năzuințe nu rareori intră în conflict cu ale noastre. Căci aceste elemente eterogene au interese contrare nouă, — în foarte multe cazuri —, și o structură sufletească streină de psihologia noastră latină.

Dintr'un instinct de apărare a naționalității noastre, studențimea universitară dela cele 4 Universități din țară, a deschis o luptă dârăză contra elementului eterogen celui mai periculos: *contra Evreilor*.

Judecată obiectiv, mișcarea studențească pornește din instinctul național.

Instinctul național, ca atare, este fundamentul sentimentului național. El este prin însăși natura sa impulsiv și tare. Este forte. Nu cunoaște în drumul desvoltării sale obstacole.

Instinctul național este substratul psihologic al tuturor acțiunilor, ce ținesc la susținerea unui neam.

Studențimea universitară s'a făcut exponentul activ al „ideii naționale” și prin acest fapt a realizat practic manifestarea liberă a instinctului național.

Instinctul național creiază valori. Creiază valori etice. Le scoate la suprafața valorilor vieții sociale.

Astfel, mișcarea națională a studențimei universitare, a scos la iveală un principiu: *că o națiune nu poate dăinu decât prin aportul etic al unei mișcări naționale*.

Și mișcarea studențească este mai întâiu moral-națională. Și apoi activă.

Această mișcare, fundamentându-se pe o ideologie etică, pornește din straturi tinerești și se îndreaptă către țărâtime. Se îndreaptă către aderența marilor noastre pături rurale, acolo unde

dorm ascunse ca într'un tezaur vigorile noastre etnice.

Mișcarea națională a studențimei tinde să trezească la viață activă principiul instinctului național, în marea opinie publică.

Pentruca, înarmați cu acest principiu să intrăm fortificați în

luptă activă cu elementele eterogene. Intr'o luptă pacinică de afirmare a superiorității noastre latine. Intr'o luptă culturală și economică.

Căci pe această arenă se dă astăzi bătălia dintre noi și elementele eterogene.

Marin Dragnea.

Alegeri parțiale

Alegeri parțiale vor avea loc la Reghin și la Gorj.

La Reghin se prezintă două personalități, cari au egale șanse de reușită. Se prezintă d. Oct. Goga.

D. Octavian Goga — indiferent de partidul politic din care face parte — este o personalitate marcantă între hotarele Ardealului.

Poetul Ardealului, aduce cu el la alegerea dela Reghin, marele capital moral al omului politic format. Astăzi d. Oct. Goga este cea mai idealistă figură politică dintre granițele Transilvaniei. D-sa este exponentul Ardealului din punct de vedere al sufletului poporan. D. Oct. Goga intrupează în personalitatea sa, toată gingășia noastră de rasă latină și întregă poezia câmpurilor și dealurilor ardelenesti.

D. Oct. Goga candidează din partea partidului poporului de sub șefia d-lui G-ral Averescu.

Noi, însă, ca ziar independent, nu susținem nici pe d. Oct. Goga nici pe d. dr. Voicu Nițescu, candidatul partidului național. Căci și d. dr. Voicu Nițescu aduce în alegerea dela Reghin trecutul unui om cinstit și al

unui aprig luptător în războiul european.

La Gorj campania electorală va fi mai îndârjită ca la Reghin. Căci în circumscripția electorală a Gorjului, participă în alegeri și guvernul.

Din partea partidului național candidează dl Dem. Dobrescu fost senator țărănist, din partea averescanilor dl I. Petronici, fost ministru, și dl Petrescu din partea guvernului.

Dacă la Reghin vor fi alegeri libere, deoarece în această circumscripție nu ia parte guvernul, la Gorj se va da o bătălie electorală înverșunată.

Iar vor începe diferitele sisteme de violentare a voinței poporane, iar vom asista la furtul de urne și dosiri de voturi.

Pe când alegătorii dela Reghin vor avea conștiința împăcată că au ales pe cine au vroit, cei dela Gorj se vor întoarce acasă cu inima frântă, că n'au trimis în parlament pe acel pe care l-au dorit.

La Gorj a priori știm că vor reuși liberalii.

Încă o pierdere în plus pentru democrație.

Congresul partidului național și al partidului naționalist al poporului

Duminea trecută, la București, congresul partidului național și cei naționalist al poporului au ratificat fuziunea.

Pentru dl N. Iorga, acest act politic, nu a fost numai o fuziune obișnuită, ci o „regăsire” a celor două partide.

Aceste două partide sunt de mult alipite sufletește. Căci, dl Iorga, înainte de 1918, necurmat a fost în legătură cu partidul național de peste munți, prin activitatea sa națională.

Din punct de vedere al programului aceste două partide nu erau prin nimic diferențiate.

Era o coincidență pornită din același spirit democratic, care animă aceste două partide politice.

Prin fuziune ambele partide s'au reîmprospătat.

În alegerile viitoare sigur ele vor avea victoria. Căci prezentându-se în alegeri *viribus unitis*, vor da chează și a unei guvernări democratice.

Și țara românească atât așteaptă, după experiența făcută sub regimul liberal.

* Imprimare Advocatale la librăria Anca.

Maestrul Constantin Nottara

Astăseară, va juca pe scena Teatrului Național din localitate în piesa lui Delavrancea, „Apus de Soare”, maestrul C. Nottara.

Publicul clujean, doritor de artă românească, va avea posibilitatea să admire amplitudinea calităților teatrale ale vigurosului artist, ce ne onorează cu vizita sa.

În veacul al XX-lea scena românească a reliefat trei talente reale și echilibrat armonizate: Petre Luciu, I. Brezeanu și C. Nottara.

Maestrul Nottara este între cadrele culturii noastre naționale o personalitate de elită. Dsa înseamnă pentru noi sinteza creiatoare pe scenă.

Căci în rolurile ce i se încredințează are puterea geniului creator, de a învia și o figură din trecutul nostru istoric și uu tip din teatru clasic al Elinilor de altă dată.

Deaceea publicul clujean înconjoară de toată dragostea pe acel ce duce cu el pretutindeni solia culturale și a simțirii românești.

Ziarul „Clujul Românesc” îi zice maestrului consacrat:

„Bine-ai venit în Napoca stăbună.”

O anchetă în jurul gospodăriei orașului Cluj

Trăim timpuri grele de tranziție. Stăm în fața legiferărilor administrative a comunelor. Azi-măine vom avea o nouă lege, punându-se pe o nouă bază întreaga conducere a gospodării orașelor.

Principiile vechi vor fi reîntronate. Situația provizorie de azi va înceta. Ne vom alege noi înșine reprezentanții noștri, ca pe vremuri și astfel averile noastre comunale vor fi din nou administrate de noi, sau mai bine zis de persoanele, cari le cunoaștem și cari vor da dovada de experiența necesară pe aceste terenuri.

Sigur, până acuma, la noi nu s'a putut aplica acest lucru. Eram în faza închegării și întăririi. Azi însă suntem deja gata pentru ca voința românească să predomineze, de aceea cu bucurie așteptăm aceasta nouă lege, fiind informați, că se intenționează respectarea voinței cetățenilor în cece privește conducerea gospodăriei comunelor, prin oamenii aleși și nu numiți.

Stând în fața acestor reforme, ne-am propus de o datorie, examinarea administrării bururilor noastre comunale și facerea concluziunilor necesare. Ziarele din capitală, precum și cele locale, au atăcat în diferite rânduri conducătorii gospodăriei acestui oraș și mai ales personal pe primarul acestei comune.

În cursul anchetei noastre vom stabili temeinicia acestor atacuri și le vom considera de simple calomnii în cazul dacă le vom găsi de neîntemeiate, respingându-le cu dispreț.

Deși ni-se întâmplă, că vedem și auzim, că este atacat consiliul acestui oraș și mai ales dl Primar, de lipsă de inițiativă, de nepricepere la gospodărie și de neglijarea intereselor românești. Vom cerceta pe rând și vom vedea, întrucât sunt întemeiate aceste acuzațiuni.

Examinarea acestor chestiuni este chiar o datorie a noastră, a cetățenilor acestui oraș, deoarece trebuie să ne cunoaștem oamenii, să le știm trecutul, pentru ca la urmă, să știm cui să-i dăm votul nostru cetățenesc și cine s'a arătat nevrednic de aceasta încredere a noastră.

Dacă lucrurile vor fi în ordine, dacă vom găsi o muncă rodnică și neobositoare și dacă vom vedea un frumos progres, ne vom grăbi a ne da votul nostru tot actualilor conducători ai averii noastre, dacă însă ne vom convinge de contrarul, ne rezervăm de pe acuma dreptul de-a ne da votul nostru persoanelor mai vrednice de-a ocupa aceste posturi. Faptele vor vorbi. Iată în general chestiunile, cari ne vor interesa:

Apa. Cuvânt scurt. Dacă însă ne gândim, că un timp lung a zilei trebuie să-l petrecem fără apă, acest cuvânt scurt, capătă o importanță mare. Vom arăta stadiul în care se găsesc lucrările, planurile făcute și cheltuelile avute cu aceste planuri. Planurile sunt gata, costul lor plătit, rezultatul și uti-

litatea lor, precum și peste tot posibilitatea de aplicare a lor, o vom vedea-o mai târziu.

Lumina. Că nici cu electrica încă n'o ducem bine, este lucru public cunoscut. Trebuie să vedem numai cauzele, cari împiedică soluționarea unei chestiuni atât de importante. Ne vom ocupa cu principiul de comercializare a întreprinderilor statului și a comunelor și vom arăta, dacă concesionarea acestora, întreprinderilor particulare, poate duce la bun rezultat sau nu, iar în caz de concesionare vom examina condițiile precum și societățile, cari voesc să primească aceasta concesionare, urmând să vedem, dacă de fapt societățile streine din Ungaria, prezintă o mai mare siguranță, ca cele din țară sau nu.

Exproprierea. Pentru funcționari se dau locuri de casă. Până acuma ar fi bine; dar avea-or aceste case drum, trotuar, apă, canalizare, lumină, siguranță? Datoria noastră va fi să vedem, dacă să lucrează cu cap, ori nu. Trebuie să constatăm, dacă se ocupă cineva și de aceste lucruri ori sunt neglijate cu totul.

Cădirile. Prăvăliile orașului sunt închiriate. Bine. Cui și cu ce prețuri, vom vedea. Locurile potrivite pentru construcții stau pustii. Cauzele le vom examina. Casele transformate pe cheltuiala primăriei, apoi închiriate cu prețuri mici sau mari, vom reveni.

Autotractoarele și pompele de apă. Lucruri bune și necesare, dar costul lor nu strică a-l examina.

Bugetul orașului. Se spune, că este consolidat. Vom vedea. Vom ruga Contabilitatea să-ne arate, dacă sumele au fost folosite conform destinației lor sau nu.

Dacă da, bine, dacă nu vom face concluziunile necesare. Acestea și alte multe sunt chestiunile cari le vom clarifica. Noi nu vom face, decât vom constata și binele și răul, iar rezultatul îl vom da publicității, pentru a ne cunoaște unul pe altul.

Vom reveni în special la fiecare chestiune.

Dr. St. V.

Către Domnil

Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

- Compendiu de drept Civil de Dr. Anca 135.—
- Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca 60.—
- Procedura de concordat forțat de Dr. Anca 80.—
- Legea falimentului de Dr. Anca 80.—
- Legea de execuție de Dr. Bartha 75.—
- Vademecum rom. mag. de Dr. Köves 60.—
- Criza Valutară de Dr. Șerban 35.—
- Journal de termene Advocatiale 100.—

IN LUCRARE :

Codul de Comerț cu adnotări și jurisprudență.

Dicționar juridic

In atenția femeilor !

In editura Al. Anca din Cluj a apărut o broșură foarte bine îngrijită cu modele de țesături românești datorită dnei Maior, profesoară. Această broșură costă 65 Lei plus 5 lei porto.

Teatru.

„Prietenii“

Premiera săptămânei acesteia a fost o dragută comedie a lui Victorien Sardou tradusă de dl Stănescu-Papa, cunoscutul și apreciatul nostru artist.

Intreg mersul piesei e plin de adevăr neexagerat, fără nici un episod imposibil și foarte aproape de viața obicinuită, reală, e instructivă și moralizatoare. Dl Caussade e un om bun și prietenos față de toată lumea și tocmai asta îl face să aibe o mulțime de așa-ziși „prietenii“, dar cari de cele mai multe ori caută a-i face numai neplăceri. Dna Caussade o damă tânără, începe a primi prietenia tânărului Maurice, care cu timpul devine pasionat în iubirea sa față de dânsa, dar ea la timpul său știe să-și țină demnitatea, care fapt — cu ocazia unei scorniri pusă la cale de niște „prieteni“ — dă ocazia bărbatului să se convingă de ținuta corectă a femeii, ajutând împrejurărilor și adevăratul prieten binevoitor al casei, doctorul Tolossan, care cu orice ocaziune, caută să netezească și că împace lucrurile alegând calea corectă față de toți și asta îl ajută pe dl Braborescu să fie și mai simpatizat în rolul medicului, care dealtfel a jucat cu mare succes ca'ntotdeauna. Dra Cronvald (Dna Caussade) progresează mereu și în curând o vom vedea jucând ireproșabil. Plin de suflet și creațiune a fost dl Stănescu-Papa în rolul lui Caussade, care deasemenea e un rol foarte simpatic. Dl Mihăilescu-Brăila a redat corect rolul lui Maurice. Deasemenea dl Vasilescu (Mareșat) dl Mișu Ștefănescu (Vigneux), dna Ștefănescu (dna Vigneux) și în special de mult efect a fost rolul dlui Ghibericon: Abdalah. Restul interpreților a fost bine, s'au distins încă dna Caracioni (Benjamine) și dna Hodoș (Raphael).

A. A.

Moartea prof. Murgoci

Zilele trecute, a încetat din viață profesorul Murgoci. Răposatul este un nume bine-cunoscut, în câmpul nostru științific și ca om de cabinet.

De activitatea sa se leagă o operă foarte necesară pe meleagurile românismului: popularizarea științei. Căci D-sa a fost un abil popularizator, al concepțiilor celor mai noi ale științei europene.

Tot profesorul Murgoci este și întemeietorul „cercetășiei“, ce tinde la valorificarea calităților fizice ale tineretului nostru studios.

Informațiuni

„Magyarság“ și „Gyilkos“ două gazete de marcă unguerească din localitate, aduc în discuție persoana d-lui Al. Anca, directorul și proprietarul ziarului „Clujul Românesc“. Deși suntem obișnuiți a nu sta de vorbă, a nu polemiza cu astfel de publicațiuni, cari au o concepție ciudată despre presă în genere și despre polemică în special, totuși le vom acorda un răspuns, dacă vom crede de cuviință.

M. D.

— La Tekirghiol se va înființa un sanatoriu pentru membrii corpului didactic.

— Alegerile deputaților sinodali, cari urmează a alege pe episcopul Aradului, vor avea loc în zilele de 5 și 12 Aprilie.

— La Bălți s'au desoperit două organizații comuniste.

— Cetim în ziarul „Libertatea“ :

Indemn

In ziua de 17 sau 18 Martie, dați din sate câte-o telegramă la Președintele Curții cu Jurați, Focșani, așa: „Cerem în numele țărâniei de aici, achitarea lui Codreanu!“ Ca să vadă Președintele și judecătorii de lângă el și jurații, voința poporului în chiar zilele procesului.

— Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu caută un învățător (bărbat) pentru a face școala și conduce postul de director al orfelinatului „Mihaiu Viteazul“ din Ghiriș județul Turda Arieș.

Solicitorii de-a ocupa acest post își vor prezenta cererea Direcțiunei Regionale Cluj, sau filialei Turda.

— Lup turbat a mușcat pe 5 țărâni din Făget. Duși prea târziu la spital în Cluj, unul din ei, Ratiș Ioan a turbat și a murit în chinuri cumplite.

— Conducătorul pelenrilor la Roma cu ocazia anului sfânt este dr. Ion Coltor canonic la Blaj.

— Concertul trei Magda Mohora a avut loc la Dej în ziua de 7 Martie.

— Cancelarul Steiger, cancelar al Federației Elvețiene a încetat din viață.

— Tratatul pentru concordat s'au reluat între nunțul Dolci și dl Penescu, ministru României la Vatican.

— Voluntarii din Banat la intervenția dlui dr. Licărețiu deputat de Vinga vor fi împroprietăriți din pământul de rezervă al statului.

O conferință a revizorilor școlari din județele: Arad, Caraș-Severin, Timiș-Torontal și Mehedinți, a avut loc în zilele de 21 și 22 Februarie în comuna Nădlac din jud. Arad.

— Guvernul prusian a demisionat în urma unui vot de blam dat de Parlament.

— Cel mai bătrân om din lume a murit în Statele-Unite în vârstă de 133 ani.

— D. dr. Titu Vasiliu profesor la facultatea de medicină din Cluj, s'a înscris în partidul dlui Simeon Mehedinți.

— Contractul cu fabrica Armstrong din Anglia, prin care numita fabrică se obliga să ne livreze avioane, va fi reziliat.

— Dl Prof. V. Ghidionescu va vorbi mâine în cadrul conferințelor organizate de Societatea Ortodoxă a Femeilor din Cluj despre: Psihologia religioasă. Conferința va avea loc la Universitate sala IV la orele 11 și jum. a. m.

— Două uziune se vor înființa la Capșa-Mică și Cujir.

— Proiectul reformei administrative a fost depus pe biroul Senatului.

* Femei! „Cartea Moșelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

Către dnii Ingineri! A sosit hârtie fină calc și de desemn la librăria Anca.

Nou! Advocați, Magistrați, Studenți Nou!
în drept

A apărut

în Editura Librăriei A. Anca Cluj
Procedura Civilă

în vigoare astăzi în Ardeal și este datorită
Dlui **Dr. Tudor Moisil** avocat Cluj.

Tot aici se află și alte cărți juridice.

1 expl. Lei 200. plus 10 Lei porto.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele
Piese teatrale și Poezii
cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre :

- „A fost odată“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 20.—
- „Doamna mea“ (poporală 1 act) de Nic. Tințariu — 15.—
- „Gara Lumii“ (poporală în 3 acte) de Nic. Tințariu — 20.—
- „Dușmanii“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15.—
- „Pentru patrie“ (poporală 4 acte) de Nic. Tințariu — 15.—
- „Petitorii“ comedie într'un act de Nic. Tințariu — 15.—
- „Puiu Codrului“ piesă haiducească 3 acte de Nic. Tințariu — 20.—
- „Nevasta mea fie Ingeri ca ea“ (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — 15.—
- „Injunuratele“ comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — 20.—
- „Fiecare cu a lui“ (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — 20.—
- „Oglinda fermecată“ (lirică 4 acte) I. Jasinsky — 15.—
- „Doine și Chiulturi“ adunate din gura poporului de „Siminic“ — 15.—

Cărți școlare :

- A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — 20.—
- Aritmetică pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — 30.—
- Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- Geografia jud. Cojocna în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — 15.—
- „Iuliu Caesar de bello Gallico“ manual pt. cl. V.—VI. de Traian Popa prof. de liceu — 35.—
- „Lecții de limba română“ de prof. Murășan — 25.—

Diferite :

- „Inima mea“ (cântece populare) — 15.—
- „Imnuri Românești“ (cântece naționale) 10.—
- „Ecouri“ de Traian Dumbrava — 5.—
- „Umoristice“ (Glume) de Costi — 15.—
- „Versuri din Răsboi“ (poezii populare) 10.—
- „Iubirea“ (notă muzicală) pentru Pian și voce — 15.—
- „Imnul Studențesc Creștin“ pentru Pian și voce — 15.—
- „Căldare“ cărți cu târgurile — 10—40 Lei
- „Dicționar“ român-maghiar — 5.—
- „Carte de visuri“ — 20.—
- Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — 5.—
- Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — 20.—
- „La isvoarele vieții“ de M. Velea — 10.—
- „Pentru Macedonia“ imperativul nostru național de M. Dragnea — 10.—
- Scrieri de iubire de după mai mulți autori — 10.—
- „Aventurile fantastice“ ale lui Wilyams Gotthard roman — 10.—
- „Nenorociri“ (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — 8.—
- „Trepeticul“ (expl. semnelor) — 3.—
- Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — 6.—
- Vezi ce face beutura dracului — 8.—

Cărți pretești :

- Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Genț — 25.—
- „Predici la Morț“ de prot. I. Marga 45.—
- „Predici pentru postul mare“ (ciclu duplu) de protopop I. Marga — 20.—
- „Păstorul sufletesc“ (I—VI. vol.) — 120.—
- Icoane sfinte diferite mărimi 45—200.—

Medicale.

- „Cartea Moșelor“ de Dr. Gri-goriu pentru toate femeile cu 140 ilustrațiuni feminine 150.—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute